

831-832 OPUSCULUM QUINQUAGESIMUM TERTIUM DE PATIENTIA IN INSECTATIONE IMPROBORUM.

ARGUMENTUM.

Dominicum Loricatum corporis mortificatione admirabilem menet, ne improborum hominum illatis molestiis alio cum suis demigraret, sed sacrae Scripturae praeceptis edoctus sanctorumque exemplis confirmatus, res adversas, in quas Deus servos incidere permittit, aequo animo ferat, ut se bonis operibus exercens et mala tolerans verum Christi membrum agnoscat.

Domno DOMINICO et caeteris fratribus qui in sua vicini montis eremo commorantur, PETRUS peccator monachus ultimam servitutem in Domino.

[DE PATIENTIA IN INSECTATIONE IMPROBORUM.]

CAPUT PRIMUM. *Quod patientia sit regina virtutum.*

Scripsistis mihi, dilectissimi, quia tantus perversorum ac violentorum hominum vos livor infestat, quod nisi vobis ego raptim celeriterque succurram, vos loco ceditis aliumque vobis, qui rapinis his atque molestiis non sit obnoxius, providebitis. Quae me, fateor, audita legatio graviter perculit,

et plus me vestra pusillanimitas quam hostilis contristavit adversitas. Nam cum assidue videamini divinis insistere paginis, mirum est quomodo vobis adhuc ignota sit patientia regina virtutum, cui nimirum cuncta deserviunt volumina Scripturarum: «Quaecunque enim, ut Apostolus ait, scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt (**Rom. XV**).» Quare ad nostram doctrinam? Nunquid ut syllogismorum calleamus tendiculas struere, ut tonantia et accurata verba rhetoricae copiae coloribus venustare et harmonicae suavitatis organa melosque distinguere, ut astrorum mathematicorum signa, ut aiunt, noscamus radio designare? Non plane ad haec indaganda sacris Scripturis instruimur, sed per eas potius ad exempla patientiae provocamur. Unde mox sequitur: «Ut per patientiam et consolationem Scripturarum spem habeamus (**Ibid.**).» Eadem namque Scriptura, quae nos ad tenendam patientiam erudit, spe etiam consolationis attollit, quia, cum narrat electi Dei quot sint supplicia pressurasque perpassi, indicat etiam quae per haec sint praemia consecuti. Medicus plane sanguisugas tumentibus aegroti membris apponit virusque simul cum sanguine ab intimis visceribus sorbere permittit; diversae tamen intentionis est medicus et hirudo. Illa siquidem nil aliud gestit, nisi ut sanguinem bibat; iste ad hoc tendit, ut languidus convalescat. Illa satiatur et moritur; aegrotus autem, dum perdit sanguinem, recuperat sanitatem. Illa denique sua se morte satiat et exultat; aegrotus autem, dum vulneratur, ad statum salutis erigitur. Quid igitur mirum, si Deus omnipotens, qui est medicus animarum, sic nos occulta sui moderaminis arte disponit, ut ex alienis vulneribus nobis medicamenta conficiat, quatenus dum nobis hostile vulnus infligitur, ex eo potissimum salutis antidotum procuretur. Tyrus plane genus serpentis est, ex cujus cruore

theriaca fit, quae videlicet grassantem pestem in his qui venenantur exstinguit.

CAPUT II. *Quod ex tribulationibus nobis medicina praeparatur.*

Si ergo venenum veneno novit homo depellere, quanto magis mirabilis praevalet Deus ex alienis contritionibus nobis utilia providere? Omnia quippe sanctorum gesta quid aliud narrant, nisi pressuras atque certamina, quae de perversorum quorumlibet hominum infestatione pertulerunt? Ipse quoque Redemptor noster servilem formam, quam ex intemerata Virgine suscepit, non ante regnis coelestibus intulit quam omnia, quae Scriptura testatur, irrisorum atque poenarum tormenta percurrit. Quid ergo novum, si peccator homo rerum, quae extra se sunt, sustineat amissionem, cum ille, qui peccare nunquam potuit, in suo corpore **833** pertulerit crucem? (**I Petr. II.**) Necdum sane, juxta Apostolum, usque ad sanguinem restitistis (**Hebr. XII**). Sed, o utinam hoc saltem de vobis posset dici, quod ille quibusdam bene patientibus dixit: «Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis (**Hebr. X**).» Hinc est, quod et alius dicit apostolus: «Omne gaudium existimate, fratres, cum in tentationes varias incideritis (**Jac. I**).»

Duo scilicet sunt, quae si vigilanter attendimus, facile violentorum quorumlibet insolentias injuriarumque molestias superamus: praecepta videlicet et exempla; quia et Scripturae sanctae nos ad poenitentiam cohortantur, et electi quique,

quidquid a furiosis diaboli membris inferri potuit, aequanimiter pertulerunt. Nam, quod divinis admonitionibus, et praecedentium exemplis adjuti, de profundo nobis illatae tribulationis eripimur, recte in Jeremia propheta de puteo prodeunte, signatur. Projecerant quippe eum, sicut Scriptura testatur (**Jer. XXXVIII**), in lacum, in quo non erat aqua, sed lutum: qui postmodum, ut levetur, funes ad eum et panni veteres deponuntur. Quid enim funibus, nisi praecepta Dominica figurantur? quae quia nos in mala operatione positos, et convincunt, et eripiunt, quasi ligant et trahunt, coarctant et levant. Sed ne ligatus his funibus, dum trahitur, incidatur, simul etiam panni veteres deponuntur, quia ne divina praecepta nos terreant, antiquorum Patrum nos exempla confortant, ut ex eorum nos comparatione facere praesumamus, quod ex nostra imbecillitate formidamus.

CAPUT III. *Quod gaudendum sit in adversis, timendum in prosperis.*

Si ergo nos de hoc profundo tribulantis vitae levare festinamus, ligemur funibus, id est praeceptis Dominicis astringamur. Intersint etiam panni veteres, cum quibus melius teneantur funes, id est, praecedentium confortemur exemplis, ne infirmos nos ac timidos praecepta subtilia vulnerent, dum levant. Quasi quosdam pannos veteres Paulus apostolus subjungebat, cum ad sublevandos discipulos praeceptis suis spiritualibus exempla veterum commendaret, dicens: «Justi ludibria et verbera experti; insuper et vincula et carceres; lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui

sunt (**Hebr. XI**).» Et paulo post: «Habentes itaque tantam impositam nubem testium, deponentes omne pondus, et circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen (**Hebr. XII**).» Et iterum: «Mementote praepositorum vestrorum qui vobis locuti sunt verbum Dei, quorum intuentes exitum conversationis imitamini fidem «(**Hebr. I**).» Superius videlicet, dum spiritualia praecepta loqueretur, quasi funes miserat, postmodum vero memorans exempla majorum, quasi veteres pannos adhibebat. Enimvero servus Dei tunc debet timere cum temporale quid percipit; tunc gaudere, cum perdit; quia, cui propositum est coelestia scandere, expeditius procul dubio vacuus quam gradiatur onustus.

834 CAPUT IV. *Quod inter religiosos viros amicitia sine muneribus comparanda est.*

Dico vobis quod mihi nuper acciderit: Mediolanensem urbem domini Nicolai papae legatione functus adivi; ibi dum essem, abbas sancti Simpliciani vasculum mihi argenteum loco muneris misit, quod dum oblatum repente vidissem, primo quidem aspernatus abhorruui, et cur ille mihi munus offerret, subtiliter inquisivi. Suspicatus quippe sum, ne ille negotium fortassis haberet: atque ideo me anticipando praeveniens, muneribus occuparet. Mos quippe est apud nos, ministros videlicet apostolicae sedis, ab his, quorum adhuc negotium pendet, nihil prorsus accipere; ab his autem, qui omnino quieti sunt, si dare voluerint, non abjicere; et haec regula nostrum omnium, sed illorum duntaxat est, qui meliuscule se ab

aviditate custodiunt. Quid plura? Convenitur ad commune colloquium, cur donum sit largitus, inquiritur; utrum causam habeat, sciscitatur. Undique quietus ex omni reperitur parte securus, ita ut re ipsa respondere videretur: In medio populi mei habito; adhuc tamen quaesivi utrum, dum ad ecclesiasticos gradus ascenderet, sive cum monasterii regimen suscepisset, venalitatis forte commercium irrepsisse cognosceret. Cumque haec omnia ille funditus abnegasset, et non pro talibus se dedisse munus astrueret, sed ob hoc solum, ut in nostram amicitiam aditum sibi reperiret; respondi ut, quod suum erat tollens, amicitiam nostram non more saecularium mercede redimere; sed, quod inter fratres est legitimum gratuito possideret. Inter haec tamen, ut vobis in aure loquar, mens mea talis erat, ut post etiam districte requirens, nihil in eo noxium reperi, si ille mihi ad ingerendum munus importunus existeret, ejus mihi violentia nullatenus displiceret. Volebam siquidem vim mihi fieri, et velut invitus ad vota compelli. Cumque ille ad recipiendum, quod semel dederat, se prorsus averteret, et ne aurem quidem petitionibus inclinaret, ego jam securus et audacior factus, durius, ut sua reciperet, ingerebam. Interea dies elabatur. Cumque peculiaribus psalmis nocturnus meditator insisterem, coepit me conscientia acrius remordere, et quasi sub quodam ratiocinio convenire. Si ille, ut videtur, bonus est vir, tu innocenti homini suam voluisti pecuniam tollere, cum illi capitulum non obsistat, in quo tuum necesse sit auxilium expectare. Porro si negotium habet, indignum est, te sancto fratri linguam tuam venalem facere, quae tanquam utriusque communis sibi quoque debet, ut tibi, gratuito ministrare. Cumque haec adversum me pugna perseveranter ingrueret, jamque ego clamorem cogitationum remordentium non

perferrem; decedente crepusculo, mox ad hominem properans, manicavi, eique tabescentis conscientiae vulnus aperui. Cumque uterque nostrum hunc inde invicem confligerent, et ille se, quod semel dederat, non recipere; ego me assererem non tenere, **835** tandem amicae contentioni hunc ego terminum posui: duo, inquam, mihi nova sunt monasteria, unum ad calcem jam, Deo auxiliante, perductum; alterum vero, necdum episcopali dedicatione firmatum: sanctorum itaque locorum, si placet, participium suscipe, atque, ut tibi libet, quod animae tuae proficere debeat, donum pro benedictione trans mitte. Hoc igitur argumento cupiditatis meae turpitudinem palliavi, et tanquam non accipiens astutus accepi: postmodum vero ad eremum rediens, cellulam quidem festinus intravi, sed per memetipsum intrare vix potui; et qui extra me inordinate sum fusus, justo iudicio in me sum postmodum, ut ita loquar, satis difficulter ingressus. Inter caetera vero, tanta animum meum muneris illius caligo confudit, et tanquam vermis scatens mea corrodere viscera non cessavit, ut, teste conscientia, mallet me lepra percussum quam illo munere sauciatum. Attendebam porro illinc tantam fratris liberalitatem quae mihi nihil debebat, et obtulit; hinc meam avaritiam, quae, quod per officium non merebatur, accepit. Taedebat me tunc oblitum, quod per virum Sapientem dicitur: «Non sit porrecta manus tua ad accipiendum, et ad dandum collecta (**Eccli. IV**).» Et cum, juxta Apostolum, beatius sit magis dare quam accipere (**Act. XX**); illum jure beatum, me miserum deputabam. Heu me, inquam, cum a suscipiendis muneribus excutiendam manum Scriptura praecipiat (**Isa. XXXIII**); quomodo tu manum excutis, ut abjicias; quam potius incutis, ut accipias; stringis, ut rapias; retrahis, ut possiden la recondas. Et revera avaritia **836** in

manu suscipientis viscus est, quae quidquid apponitur, excuti non permittit; sed more piscis haerere compellit. Quid igitur? Rixam mentis meae ultra non perferens, sancto fratri munus suum remittere studui. Deinde, Deo auxiliante, dum vixero contra sordes munerum jam cautius vigilabo. Ecce, quod superius dixi, quia servus Dei tunc debet timere, cum temporale quid percipit; tunc gaudere, cum perdit. Amodo itaque neque pro specie monasterii construendi, neque pro necessitate servorum Dei, tenebo quasi materiam honestatis, ubi valeam vires exercere cupidinis. Tanquam qui castitatis anhelat solvere cingulum, ut quasi sibi haeredes provideat, init copulas nuptiarum, et sub nomine propagandi germinis famulatur illecebris voluptatis; ita nonnulli, dum esse nequeunt Christi, vel apostolorum nuditate contenti, gaudent sive regimine, sive quibuslibet exercitiis implicari; ut dum propriae satisfaciunt avaritiae, necessitati videantur pii operis deservire. Nos autem, dilectissimi, gaudeamus semper et illatas nobis injurias aequanimiter ferre, et nocentibus insuper utilia ministrare. Sit manus nostra ad suscipiendum cauta atque suspecta; ad erogandum vero pro possibilitate benigna. Sit mens in prosperis timida, sit in adversitate secura, cumque bona facit et tolerat, tunc se procul dubio numerari inter Christi membra confidat. Quisquis enim recte vivens flagellis atteritur, sicut Christi nunc in utroque vestigia sequitur, ita postmodum ejus consortio non privatur.

Sit nomen Domini benedictum.

